

ՍՈՒՐԻԱ ԽՍՏԻ ԴԱՏԱԴԱՐՏԵՅ ԿԱԶՉԱՅԻ ՎՐԱՅ ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ ՅԱՐՉԱԿՈՒՄԸ ԴԱԴՐԵՅՆԵԼՈՒ ՕՐԻՆԱԳԻԾԻՆ ԴԷՄ ԱՄՆ-Ի «ՎԵԹՅ» ԿԻՐԱՐԿԵԼԸ

Սուրիոյ Արտաքին Գործոց Նախարարութիւնը հաղորդագրութեամբ խստիւ դատապարտեց ՄԱԿ-ի Ապահովութեան Խորհուրդի նիստին Կազգայի վրայ խորայնէտան յարձակումները դադրեցնելու Ալճերիոյ ներկայացուցած օրինագիծին դէմ ԱՄՆ-ի կողմէ «Վեթո»-ի կիրարկումը՝ շեշտելով,

որ այսպիսով Միացեալ Նահանգներ կը զօրակցի Կազգայի ժողովուրդի ցեղասպանութիւնն ու անոր նկատմամբ անմարդկային ոճիրները շարունակելու Իսրայէլի ծրագիրին:

Նախարարութիւնը ըսաւ. «Ապահովութեան Խորհուրդը սեւ եւ ամօթալի դէպքի մը վկան դարձաւ, երբ ԱՄՆ Կազգայի վրայ խորայնէտան յարձակումը կասեցնելու օրինագիծին դէմ չորրորդ անգամ ըլլալով «Վեթո» կիրարկեց, ինչ որ կը վկայէ ԱՄՆ-ի կողմէ մարդկային իրաւունքներու անտեսման մասին՝ յանուն Իսրայէլի աջակցութեան»:

Նախարարութիւնը աւելցուց. «Կազգայի ժողովուրդին դէմ խորայնէտան զինուորական գործողութիւններէն 138 օր ետք, աւելի քան 29.000 պաղեստինցիի նահատակութենէն ետք, ԱՄՆ կը յայտնէ, թէ ժամանակը յարմար չէ նման որոշումի շուրջ քուէարկութիւն կատարելու: Ան կը շարունակէ Իսրայէլի քաղաքական եւ զինուորական հովանաւորը մնալ, որպէսզի վերջինս իր լրումին հասցնէ Պաղեստինի ժողովուրդը ցեղասպանութեան ենթարկելու իր ծրագիրը»:

Նախարարութիւնը շեշտեց, որ Ապահովութեան Խորհուրդը պարտաւոր է պատասխանատուութիւն կրել Կազգայի ժողովուրդին նկատմամբ Իսրայէլի ոճիրներն ու ցեղասպանութիւնը կասեցնելու գծով, ինչպէս նաեւ փրկել Պաղեստինի ժողովուրդին կեանքն ու մարդկային իրաւունքները:

ԱՆ ԲԱՐՏՈՒՂԱՐ. «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՈՒ ԱՏՐՊԵՅՃԱՆԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐՆ ՈՒ ՓՈԽՎԱՐՉԱԴԵՏՆԵՐԸ ԴԻՏԻ ՀԱՆԴԻՊԻՆ»

Հայաստանի ու Ատրպէյճանի արտաքին գործոց նախարարներն ու փոխվարչապետները պիտի հանդիպին, այս մասին լրագրողներու հետ զրոյցի ընթացքին ըսաւ Հայաստանի Հանրապետութեան Ապահովութեան Խորհուրդի (Այսուհետեւ՝ ԱԽ) քարտուղար Արմէն Գրիգորեան:

Ան դիտել տուաւ, որ օրուան, ժամուրն եւ տեղին առնչուող մանրամասնութիւնները ցարդ յստակ չեն:

Գրիգորեան ըսաւ, որ խաղաղութեան պայմանագրութեան առնչութեամբ Հայաստան ստացած է Ատրպէյճանի տարբերակը, որ 4 Յունուարի պատասխանն է:

«Կը շարունակենք աշխատիլ, կը կարծենք, որ երբ արտաքին գործոց նախարարները հանդիպին, պիտի քննարկեն խաղաղութեան պայմանագրութիւնը», յայտնեց ան:

Ան քարտուղարը աւելցնելով ըսաւ, որ ցարդ յստակ չէ, թէ Միջուկային-Պայրամով հանդիպումը երկկողմ կ'ըլլայ, թէ՛ միջնորդներու մասնակցութեամբ:

ՆՍՕՏՏ ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ ՀՐԱԷՐՈՎ ԱՊՐԻԼԻՆ ԿԸ ԿԱՅԱՆԱՅ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ՝ ԱԶԻՂԵՅՃԱՆԻ ԻՐԱՎԱՆԱՅՈՒՅԱԾ ՅԵՂԱՍԴԱՆԱԿԱՆ ԲԱՂԱՔԱՎԱՆՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ

«Կիլիկիա Վերլուծական Հարթակ»-ը վերջին երկու շաբթուան ընթացքին յաջորդաբար գումարեց առցանց երկու նիստեր (8-րդ եւ 9-րդ), նախագահութեամբ ՆՍՕՏՏ Արամ Ա. Վեհափառ Հայրապետին:

Ի հետեւումն 19-20 Յունուար 2024-ին Անթիլիասի մէջ կայացած «Կիլիկիա Վերլուծական Հարթակ»-ի խորհրդակցական համախառնմանը որոշումներուն, առցանց նիստերուն քննարկուեցան 24

Ապրիլի նախօրեակին, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան հովանաւորութեամբ եւ Վեհափառ Հայրապետին նախագահութեամբ, գումարելի գիտաժողովին թեման եւ ընդհանուր ուղղութիւնները:

Հայաստանէն, Արցախէն եւ Սփիւռքէն շուրջ 25 պատմագետներ, իրաւագետներ եւ քաղաքագետներ պիտի մասնակցին յիշեալ գիտաժողովին, քննելու համար Ատրպէյճանի իրականացուցած ցեղասպանութեան ուղղութեամբ միջազգային դատական ատեսներու մօտ Ատրպէյճանը պատասխանատուութեան կոչելու ուղիները:

Գիտաժողովին նկատի առնուած են գեկուցումներ, որոնք պիտի արծարծեն Արցախի պատկանելիութեան, հակամարտութեան էութեան, բանակցային գործընթացին, թուրք եւ ատրպէյճանական դաշինքի գործադրած ցեղասպանական շարունակական ցեղասպանութեան, Արցախի դէմ յայտարարուած պատերազմի տարբեր արարներուն, Պաքուի գործադրած ռազմական յանցագործութիւններուն, Արցախի ժողովուրդի հաւաքական վերադարձի, ինքնորոշման իրաւունքի վերաբարձման հնարաւորութիւններուն եւ հոգեւոր պատմամշակութային ժառանգութեան պահպանման նպատակով միջազգային կազմակերպութիւններու ամբողջական թղթածրարներու պատրաստութեան վերաբերող հարցեր:

Այս քննարկումները պիտի հունաւորուին այնպէս, որ ծառայեն այսօրուան բարդ համապատկերին վերաբերող գործընթացները վերլուծելու եւ իրաւաքաղաքական առումով հայկական կողմին համար գոյութիւն ունեցող դժուարութիւնները յաղթահարելու ուղղութեամբ որոշ ուղեւիշներ ճշդելու:

Վեհափառ Հայրապետը վերջին երկու նիստերու ընթացքին յատկապէս շեշտեց կարեւորութիւնը նման դժուարին պայմաններու մէջ մասնագիտական մարդուժը համախմբելու եւ համատեղ քննարկումներով ճանապարհային քարտեզներու գծման փորձերու անհրաժեշտութիւնը:

ԻՇԽԱՆ ՍԱՂԱԹԷԼԵԱՆ. «ՀՅԳ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՄԱՐՄԻՆԸ ՆԱԽԱՉԵՈՒՆԱԾ Է ՀԱՐՔ ՍԸ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐՈՒ»

ՀՅԳ Հայաստանի Գերագոյն Մարմինի ներկայացուցիչ, Հայաստանի Հանրապետութեան Ազգային Ժողովի «Հայաստան» խմբակցութեան պատգամաւոր Իշխան Սաղաթէլեան կը տեղեկացնէ, որ առկայ մարտահրաւերները յաղթահարելու, յառաջիկայ աշխատանքները ծրագրելու, կուսակցութեան գործունէութեան արդիւնատուութիւնը բարձրացնելու նպատակով ՀՅԳ Հայաստանի Գերագոյն Մարմինը նախաձեռնած է շաբթ մը հանդիպումներու կուսակցութեան կոմիտեիներու գրասենեակներուն մէջ:

Տեղական Լրագրող

Խմբագրական

ԱՏՐՊԷՅՃԱՆ ԿՐ ԶԳՏԻ ԱՄՐԱԳՐԵԼ ԻՐ ՉԵՌՔԲԵՐՈՒՄՆԵՐԸ

Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական փոփոխությունը Ատրպեյճանի համեմատաբար նոր պահանջն է: Նոր կ'ըսենք, որովհետև Հայկական հողերու բռնագրաւումէն ի վեր Ատրպեյճանի պահանջները չդադրեցան, սկսեալ Հայաստանի վարչապետին կողմէ Արցախը Ատրպեյճանի մաս ճանաչումէն, շարունակուելով դէպի Արցախի գինաթափում, հայաթափում, Հայոց Պատմութեան դասագիրքերու փոփոխութիւն, հասնելով մինչեւ ականապատուած տարածքներու քարտէզներու շարունակուող պահանջ, իսկ վերջապէս Հայաստանի Սահմանադրութեան փոփոխութեան պահանջ:

Ատրպեյճանական լրատուամիջոցներու մէջ լոյս տեսած երկրի քաղաքական դէմքերու վերջին շաբաթներու ուղերձները յստակօրէն կը շեշտեն, որ Հայաստան խաղաղութեան հասնելու համար պէտք է փոխէ իր սահմանադրութիւնը:

Ատրպեյճան մտավախութիւն ունի, որ Հայաստանի ապագայ իշխանութիւնները կարելիութիւն կրնան ունենալ սահմանադրականօրէն անվաւեր համարելու Ատրպեյճանի եւ Հայաստանի միջեւ կնքուիլ այսպէս կոչուած «խաղաղութեան պայմանագրութիւն»-ը՝ քանի որ սահմանադրութեան մէջ գոյութիւն ունի անկախութեան հռչակագիր, ուր ամրագրուած կը մնան հայ ժողովուրդի ազգային իղծերը, ներառեալ Արցախի հայկականութեան պահպանումը: Հետեւաբար ալ ապագայ հարցերը, Արցախի վերագատագրման նկրտումները բացառելու եւ Ատրպեյճանի Արցախի բռնագրաւումն ու հայաթափումը վերջնականացնելու համար՝ Ատրպեյճան այս անգամ կը պահանջէ Հայաստանի սահմանադրութեան փոփոխութիւնը, թէկուզ միջամտած ըլլալով Հայաստանի ներքին հարցերուն:

Ատրպեյճանի այս քայլը համազօր է Հայաստանի քաղաքական ու գիւտարական պաշարման, որովհետև նման պայմաններ պարտադրելով Հայաստանին, ան ոչ միայն կը միջամտէ Հայաստանի ներքին քաղաքական կեանքին, այլեւ այնտեղ նոր իրողութիւններ կը ջանայ ստեղծել. Իրողութիւններ, որոնց լոյսին տակ Հայաստան վերջնականապէս պատմութեան աղբամանին մէջ կը շարտէ արցախեան պայքարի երեսուն տարիներու ձեռքբերումները, Արցախի ինքնորոշման միջազգայնօրէն ամրագրուած իրաւունքը, իր գաւակներուն արձանագրած հերոսական էջերը եւ կը հաստատէ Ատրպեյճանի տեսակետը Արցախի ու Հայաստանի տարածքներու հասցեագրման գծով:

Ատրպեյճանի կողմէ պարտադրուած սահմանադրութիւնը ինչպէ՞ս կրնայ արտայայտել հայ ժողովուրդի կամքն ու ձգտումները սակայն:

Հայաստան փորձելով իջեցնել իր նշածողերը, իր որոշումները նոյնացնելով միջազգային հանրութեան Արցախը ուրացող որոշումներուն հետ, ինչպիսի՞ առաւելութիւններ ստացաւ: Պատերազմէն ետք ստորագրուած 9 Նոյեմբերի համաձայնագիրն անգամ միակողմանի գիշումներու փաստաթուղթի մը վերածուեցաւ ու Ատրպեյճան իր պարտաւորութիւններուն մեծամասնութիւնը ոչ միայն չկատարեց, այլեւ կըրկին դիմեց ռազմական միջոցներով գետնի վրայ կացութիւններ փոխելու:

Նոյն Ատրպեյճանը բնականաբար պիտի չսահմանափակէ իր պահանջները, նոյնիսկ սահմանադրութեան փոփոխութեամբ, որովհետև պիտի յաջողի իր պահանջներուն հեզասահ ընթացքը ապահովել, ապա նոր պահանջներու շարք մը երեսն հանել, որ կրնայ Հայոց պատմութեան աղաւաղումը, պետական խորհրդանիշներու փոփոխութիւնը կամ սահմանագատման ատրպեյճանական օրէնքներու պարտադրումը ըլլալ:

Ատրպեյճանի կարծիքով Հայաստան պէտք է ջնջէ վերջին երեսուն տարուան իր պատմութիւնը, որպէսզի կարելի ըլլայ ոչ թէ միայն ամրագրել Ատրպեյճանի ձեռքբերումները, այլեւ սերունդներու յիշողութեանն ջնջել Արցախի հայեցի դիմագիծն ու անոր ժողովուրդի պայքարին ողջ պատմութիւնը, դասագիրքերէն անգամ ջնջել Հայաստանի պատմական հարստութիւններու, արմատներու առնչուող բոլոր վկայութիւնները ու Հայաստանն ու հայութիւնը վերածել անդիմագիծ պետութեան ու հաւաքականութեան:

Այդ ո՞ր երկիրն է, սակայն, որ խաղաղութեան խաբուսիկ պայմանագրութեան մը քողին տակ, շարունակաբար գիշելով պաշտպանուած է հակառակորդին ախորժակներէն:

Տարածաշրջանին մէջ արձանագրուած վերջին տարիներու գարգացումները վկայեցին ու կը շարունակեն վկայել, որ արժանապատի խաղաղութիւնը կարելի կը դառնայ միայն ուժերու հաւասարակշռութեան հաստատումով, դաշնակիցներու հետ ամուր յարաբերութիւններու մշակումով, իսկ միակողմանի գիշումները կրնան շատ ատելի տկարացնել Հայաստանի պաշտպանութեան խարիսխները:

«Գ.»

-Չորեքշաբթի, 21 Փետրուար 2023-ի առաւօտեան ժամը 9:40-ին Իսրայէլ օդային յարձակումով մը հրթիռակոծեց Դամասկոսի Զաֆար Սուււ թաղամասը:

Իսրայէլ Կոլանէն բազմաթիւ հրթիռներ արձակեց Զաֆար Սուււի ուղղութեամբ, թիրախ դարձնելով բնակարանային շէնք մը:

Իսրայէլեան գրոհին հետեւանքով երկու քաղաքացի նահատակուեցաւ, երեք վիրաւորներ արձանագրուեցան, շէնքը, ինչպէս նաեւ անոր յարակից շէնքերը նիւթական վնասներու ենթարկուեցան:

-«Տամ Փրես» հաղորդեց, որ սուրիական բանակը Իտլիպի հարաւային արուարձանի ճապալ Ազգաուիէ շրջանին մէջ «Ճապիաթ Սոււրա»-ի գինեալ ահաբեկչական խմբաւորման շարքերը թիրախաւորեց:

Շրջանի աղբիւրը «Տամ Փրես»-ին հաղորդեց, որ սուրիական բանակը թնդանօթներով հրթիռակոծեց շրջանին մէջ կայք հաստատած յիշեալ ահաբեկչական խմբաւորման համախմբման կեդրոնները, որուն հետեւանքով ատելի քան 30 ահաբեկիչ սպանուեցաւ:

Ի տ լ ի պ ի հ ա թ ա ա յ ի ն արուարձանէն աղբիւր մը հաղորդեց, որ սուրիական բանակը հրթիռակոծեց նաեւ «Թահիր Աշշամ» գինեալ ահաբեկչական խմբաւորման «Ֆաթի ալ-Մուպիլ» անուան ռազմական գործողութիւններու գրասենեակը: Հրթիռակոծման հետեւանքով ահաբեկիչներ սպանուեցան:

-Պաղտատի մէջ մեկնարկը կատարուեցաւ սուրիական-իրաքեան միացեալ յանձնախումբի աշխատանքներուն 12-րդ շրջանին, նախագահութեամբ Սուրիոյ տնտեսութեան եւ արտաքին առեւտուրի նախարար դոկտ. Մուհամմետ Սամեր Խալիլի եւ Իրաքի առեւտուրի նախարար Ասիր Տաւուտ Ղերիի:

Նախարար Խալիլ ժողովի բացումին իր արտասանած խօսքին մէջ լուսարձակի տակ առաւ երկու եղբայր երկիրներու կայուն յարաբերութիւնը:

Ան կարելոր համարեց նաեւ Իրաքի հետ առեւտրական յարաբերութեան գարգացումն ու արտածման եւ ներածման աշխուժացումը:

Նախարարը շնորհակալութիւն յայտնեց Իրաքի կառավարութեան եւ ժողովուրդին՝ 2023-ին Սուրիան ցնցած երկրաշարժէն տուժածներուն օգնութեան ձեռք երկարելու իրենց ճիգին եւ մարդկային կեցուածքին համար:

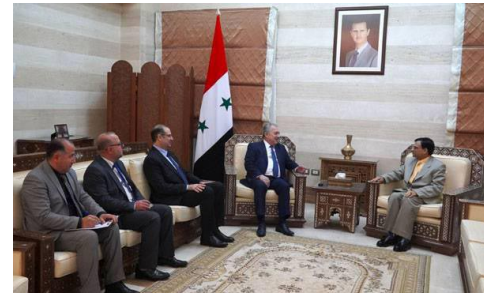
-Սուրիոյ վարչապետ Հուսէյն Արնուս Դամասկոսի մէջ Հնդկաստանի դեսպան Իրշատ Ահմետի հետ խորհրդակցեցաւ երկու երկիրներու տարբեր ոլորտներու առնչուող գործակցութեան գարգացման շուրջ, մեկնելով Սուրիոյ եւ Հնդկաստանի պատմական յարաբերութեանն ու համաշխարհային գանազան հարցերու նկատմամբ նոյնանման մօտեցումներէն:

Վարչապետ Արնուս շեշտեց սուրիական կառավարութեան նախանձախնդրութիւնը երկու երկիրներուն գործակցութեան մակարդակը բարձրացնելու, յատկապէս բարձրագոյն կրթութեան, գիտարուեստական տեղեկութիւններու, գիւղատնտեսական, առեւտրական փոխանակումներու եւ այլ ոլորտներու մէջ:

Վարչապետը երախտագիտութիւն յայտնեց նաեւ Հնդկաստանի կառավարութեան եւ ժողովուրդին՝ ահաբեկչութեան դէմ Սուրիոյ մղած պատերազմին մէջ իրենց նեցուկ կանգնելուն, ինչպէս նաեւ Սուրիան ցնցած երկրաշարժէն վնասուածներուն մարդասիրական օգնութիւն տրամադրելուն համար:

Իր կարգին Հնդկաստանի դեսպանը յայտնեց, որ Հնդկաստան բարձր կը գնահատէ սուրիական-հնդկական պատմական յարաբերութիւնը: Ան վերահաստատեց Հնդկաստանի կայուն դիրքորոշումը Սուրիոյ տագնապին գծով, յայտնելով Հնդկաստանի պատրաստակամութիւնը հնդկական համալսարաններուն մէջ սուրիացի աշակերտներուն ուսումնական առիթները բազմացնելու, առողջապահութեան հատուածը քաղցկեղի յատուկ դեղերով օժտելու եւ 2023-ին Սուրիան ցնցած երկրաշարժէն տուժածներուն օգնութիւններու տրամադրումը շարունակելու:

Հանդիպումին ներկայ գտնուեցաւ Սուրիոյ կառավարութեան ընդհանուր քարտուղար դոկտ. Զայն Մուհամմետ Խըտըր:

Լուրեր Հայաշխարհին

ԹԵՂԵԱՆԻ ՄԵՋ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՅԱԻ «ՀԱՅ ԴԱՏԸ ԱՅՍՕՐ» 15-ՐԴ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

ԱՏՐՊԵՅՃԱՆՅԻՆԵՐԸ ԶԱՆԳՈՒՄԱԲԱՐ ԿԸ ԹԱՄԱՆԵՆ ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏԸ

«ԱԼԻԶ», Կ. Դ. - Արցախի հիմնահարցն ու կորուստը, Հայաստանի ներքաղաքական իրավիճակը, Հայաստան-Սփիւռք յարաբերությունները, տարածաշրջանային իրավիճակը և այլն ամեն մտահոգություններն ու ապագայ կարելի գարգացումներն ու մեր ընկերները այն նիւթերն էին, որոնք քննարկուեցան «Հայ Դատը Այսօր» 15-րդ խորհրդաժողովին ընթացքին:

Թեհրանի Հայ Դատի Յանձնախումբին նախաձեռնությամբ՝ 15 և 16 Փետրուարին, Հայ Հասարակական Միության (Հայ ակումբ) սրահին մեջ կազմակերպուած էր «Հայ Դատը Այսօր» 15-րդ խորհրդաժողովը՝ Հայաստանէն, Արցախէն իրաւիրուած հիւրերու և իրանահայ երեք թեմերու ներկայացուցիչներու ու ազգային մարմիններու մասնակցութեամբ:

15-րդ խորհրդաժողովի խորագիրն էր «Արցախի Կորուստ, Համազգային Ճգնաժամ. Գոյապայքար ՀՀ Պետականութեան և Ինքնիշխանութեան Պահպանման համար»:

Խորհրդաժողովը կը նախագահէին՝ Սոֆի Զաղարպէտեան, Արամ Շահնազարեան և Գեորգ Ղուկասեան:

ԱՐՅԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ «ԼԵՈՆԱՅԻՆ ԴԱՐԱԲԱՐԻ ՀԱՐՅԸ ԼՈՒԾՈՒՄԸ ԶԷ, ԱՐՅԱՆԻ ՀԱՅԱԹԱՓՈՒՄԸ, ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԲՈՆԱԶԱԹՈՒՄԸ ԶԻ ԿՐՆԱՐ ՎԵՐԱՅՆԵԼ ԻՆՔՆՈՐՈՇՄԱՆ ԱՆՔԱԿՏԵԼԻ ԻՐԱՌՈՒՆԵՐԸ»

Արցախի Ազգային ժողովի ղեկավար կազմը հանդիպած է Արցախի Հարցերու Յանձնախումբի համակարգողին հետ: Այս մասին կը տեղեկացնեն Արցախի Ազգային ժողովէն:

«19 Փետրուարին, Արցախի Հանրապետութեան Ազգային ժողովի նախագահի տեղակալ, նախագահի պարտականութիւնները կատարող Գագիկ Բաղդուց և խմբակցութիւններու ղեկավարներ հանդիպած են Արցախի ժողովուրդի հաւաքական հայրենադարձութեան և հիմնարար այլ իրաւունքներու պաշտպանութեան նպատակին կոչուած յանձնախումբի համակարգող Վարդան Օսկանեանին հետ:

Հանդիպումին մասնակիցները շեշտած են, որ Լեռնային Ղարաբաղի հիմնախնդիրը լուծուած չէ, որ Արցախի հայաթափումը և ժամանակաւոր բռնազաւթումը չի կրնար վերացնել Արցախի ժողովուրդի ինքնորոշման անքակտելի իրաւունքը, սեփական հազարամեայ բնօրրանին մէջ անվտանգ և ապահով ապրելու բնական պահանջը, որ ամրագրուած է միջազգային իրաւունքի ձեւաչափերով:

Քննարկուած են այն քայլերը, որոնք անհրաժեշտ են միջազգային հիմնաւոր երաշխիքներով ստեղծելու անվտանգ ու իրաւական դրոշմներով ամրագրուած միջավայր՝ արցախահայութեան հայրենադարձման և անվտանգ ու ապահով կենսագործունէութեան իրականացման համար՝ բացառելով ֆիզիքական գոյութեան ու ինքնութեան սպառնալիքները: Կարելի էր համարուած է այդ ուղղութեամբ համահայկական կառոյցներու և անհատներու ջանքերուն նպատակաւորութեան և թիրախային համադրումը:

Անթոյլատրելի կը համարուի արցախահայութեան հայրենադարձման հարցի շահարկումի և չարաշահումի որեւէ դրսեւորում»:

Oragir.News-ին յայտնի դարձած է, որ բռնագրաւուած Արցախի գիւղերուն և քաղաքներուն մէջ ատրպէյճանցիները մեծ խումբերով զբաղեցուցած են արցախահայերուն տունները, վարչական և այլ շէնքեր թալանելով:

Արցախցիներու գոյքի կողոպուտը սկսած էր տակաւին անցեալ տարուան աւարտին, մինչեւ ատրպէյճանական իշխանութիւններու կողմէն 8 Նոյեմբերին Ստեփանակերտի մէջ գորահանդէսի կազմակերպումը: Տուեալ նախաձեռնութեան նախապատրաստութեան ընթացքին Ստեփանակերտի մէջ գտնուող մեծաքանակ ատրպէյճանական խումբեր, ի հարկէ,

ինքնագործունէութեամբ չեն զբաղած. նման իրահանգը անոնք ստացած են «գինուորական բանտէն», քանի որ Ալիեւ ընտանեօք հանդերձ եկած էր Ստեփանակերտ, ուստի քաղաքի պատշաճ տեսքը գոնէ առեւտրային պիտի պահպանուած թուէր:

Զօրահանդէսէն ետք, ատրպէյճանական թալանի խումբերը սկսած են ալ անելի վայրենաբար գործել. անոնք բեռնատարներով մտած են բնակելի թաղամասեր, մեքենաները կանգնեցուցած են շէնքերու բակերուն մէջ, մտած են բնակարաններ, այնտեղ եղած գոյքը պատուհաններէն նետելով՝ բեռցուցած և անմիջապէս հեռացած են՝ վերադառնալու և Նոյն գործողութիւնը կրկին ու կրկին իրականացնելու մտադրութեամբ:

Աղբիւրին տեղեկութիւններով, բռնագրաւումի առաջին շաբաթներուն Ստեփանակերտի որոշ թաղամասերու տուներ նաեւ հրկիզուած են:

Ատրպէյճանական մամուլը իր հերթին մշտապէս կը տարածէ տեսանիւթեր, որոնք միջոցով կը յայտնէ, թէ իբր Ստեփանակերտի տուններուն մէջ յայտնաբերուած են մեծաքանակ զէնք և զինամթերք: Սա հերթական տեղեկատուական հնարքն է, որ կարելի կը դարձնէ խուզարկութեան անուան տակ ներթափանցել բնակիչներու տուններ և այնտեղէն հանել արժէքաւոր գոյքը:

Այս թալանը կը փորձէ ինչ-որ ձեւով կասեցնել Արցախի մէջ գըտնուող ռուսական զօրախումբը. անոր շնորհիւ՝ աւերուածութենէն առայժմ կարելի եղած է գերծ պահել շարք մը յուշարձաններ, ինչպէս, օրինակ, Արցախի խորհրդանիշ «Մենք ենք, Մեր Սարերը» կոթողը: Միւս կողմէն, ինչպէս օրերս յայտնի դարձաւ, ատրպէյճանցիներու կողմէն քանդուած յուշարձաններու ցանկը համալրած է Յաղթանակի իրապարակին վրայ՝ «Զուլցելոյի մէջ» տեղակայուած Ծովակալ Իսաքովի կիսանդրին:

Տիգրան Աթանեսյան

ՀԱՃԻՉԱՏԷ. «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍԱՀՄԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԵՋ ԱՐՏԱՅՈՒԼՈՒՄ ՄԵՐ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԱՄԲՈՂԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԳԵՐԻՇՆԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆԿԱՏՄԱՐ ՅԱՎԿՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՊԷՏԸ Է ՎԵՐՅՈՒՆ»

Ատրպէյճանական կողմը անգամ մը եւս Հայաստանէն կը պահանջէ փոխել սահմանադրութիւնը: Այս անգամ այդ պահանջը ներկայացուած է Ատրպէյճանի Արտաքին Գործոց Նախարարութեան բանբեր Ալիան Հաճիգաւտի բերնով:

Ատրպէյճանի պետական ԱՓԱ լրատու գործակալութեան համաձայն, Հաճիգաւտ յայտարարած է. «Հայաստանի Սահմանադրութեան և օրէնսդրական փաստաթուղթերուն արտացոլուած մեր տարածքային ամբողջականութեան և գերիշխանութեան նկատմամբ յաւակնութիւնները պէտք է վերցուին»:

«Հայկական կողմը պէտք է հասկնայ, որ շրջանին մէջ խաղաղութեան և կայունութեան ապահովման ճամբան կ'անցնի դրացի երկիրներուն հետ յարաբերութիւններու հաստատման մէջէն՝ տարածքային ամբողջականութեան և գերիշխանութեան յարգման հաստատման և Ատրպէյճանի հետ ուղիղ կառուցողական բանակցութիւններու հիման վրայ»:

ՓՈՐՁԱՌԱԿԱՆ ՀԱՐԺԱՆԿԱՐԸ ԵՒ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳԱՂԱՓԱՐԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ ԸՆԳԳԷՄ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐԺԱՆԱՊԱՏՈՒՈՒԹԵԱՆ. ՀԱՄՕ ԲԵԿ ՆԱԶԱՐԵԱՆԻ ԵՐԿՈՒ ՖԻԼՄԵՐԸ

Լուսին Գասպարեան
ՆԾ-ԱՄՆ, 1 Փետրուար 2024
Աղբիւր՝
keghart.org

Ներածական

3 Փետրուարին ժամանակակից Արուեստի Թանգարանի (MoMA) մասին Գասպարեանի այս յօդուածին լոյս ընծայում են ետք, 10 Փետրուարին, «Hyperallergic» արուեստի պլոկին վրայ ի յայտ եկաւ Ռեա Նաարի մէկ այլ յօդուածը, որ լուսարձակի տակ կ'առնէր MoMA-ի հոգաբարձուներու իսրայէլեան ռազմական սպառազինութեան, դիտորդական ճարտարագիտութեան եւ անշարժ գոյքի շահերուն հետ ֆինանսական եւ ընկերակցական կասկածելի կապերը, ինչպէս նաեւ լաւապէս կազմակերպուած պաղեստինեան բողոքի ցոյցը, որ տեղի ունեցաւ նոյն օրը՝ թանգարանէն ներս: Այս ներածականը գրուելու պահուն MoMA-ն չէր անդրադարձած այս յօդուածին, ոչ ալ Պաղեստինի մասին բաց նամակին, որ ստորագրուած էր Նիւ Եորքի անելի քան 100 մշակութային գործիչներու կողմէ եւ տարածուած պաղեստինեան բողոքի ցոյցին ընթացքին: Եթէ հաստատուին MoMA-ի ղեկավարութեան կապերը իսրայէլեան ֆաշիզմին հետ, Հայաստանի նկատմամբ MoMA-ի դիրքորոշումը պիտի չզարմացնէ իրազեկուած այն հայերը, որոնք տեղեակ են իսրայէլի կողմէ Ատրպէյճանի եւ Թուրքիոյ տրամադրուած ռազմական, հետախուզական եւ լրախիստական աշակցութենէն:

Լ. Գ.

«Սովետահայ արուեստագետները լաւապէս ըմբռնած էին որ Խորհրդային Միութեան տարածքին իրենց ասպարէզին մէջ հռչակաւոր դառնալու համար հարկ էր գոհել իրենց ազգային արժանապատուութիւնը: Այդ էր հանրածանօթ դառնալու տուրքը»:

«Արուեստը այն չէ ինչ որ կը տեսնես, այլ այն՝ որ ուրիշներուն տեսնել կու տաս»

- Էտկար Տեկաս, ֆրանսացի տպաւորապաշտ արուեստագետ

«Կեանքը շատ անելի կը հետեւի արուեստին, քան արուեստը՝ կեանքին»

- Օսքար Ուայտ, իրլանտացի թատերագիր

«Ողջ Արուեստը քաղաքական է»

- Լին-Սանուէլ Միրանտա, փորթորիցական ծագումով ամերիկացի բեմադրիչ

Կարելի է ըսել որ վերոյիշեալ երեք մեջբերումները կը վերաբերին այն երկու ֆիլմերուն, որոնք վերջին շաբաթներուն ցուցադրուեցան Նիւ Եորքի ժամանակակից Արուեստի Թանգարանին՝ MoMA-ի մէջ: Նշուած ֆիլմերն էին՝ «Տունը Հրաբուխի Վրայ» (1928) եւ «Երկիր Նայիրի» (1930) բեմադրուած Համօ Բեկ Նազարեանի կողմէ, որ գերագանցապէս կը համարուի «Սովետահայ Շարժանկարի Նախահայրը»: Երկու ֆիլմերն ալ համր ժանրի կը պատկանէին՝ ռուսերէն, հայերէն եւ անգլերէն թարգմանութեամբ եւ ընկերակցող երաժշտութեամբ: Երկուքն ալ կը պարունակէին բեմադրուած, ինչպէս նաեւ փաստավերագրական նիւթեր եւ վայրերու նկարահանումներ՝ Պաքուի եւ Հայաստանի մէջ: Վերջերս երկուքն ալ վերականգնուեցան 4k ձեւաչափով, Հայաստանի Ազգային Գրադարանի լուսանկարչութեան հիմնադիր համադրող Վիգէն Գալստեանի ջանքերով, ինչպէս նաեւ թուայնացուեցան Հայաստանի Ազգ. Պատկերասրահին կողմէ: Վերջերս վերականգնուած այս ֆիլմերը ցուցադրուեցան MoMA-ի «Փրկել եւ Նախագծել» ֆիլմերու պահպանման միջազգային փառատոնի շրջագիծէն ներս:

Համօ Բեկ Նազարեան (1891-1965)

Ժամանակակից Արուեստի Թանգարանը՝ MoMA-ն, որոշած էր Բեկ Նազարեանի եւ հայ յառաջադէմ ֆիլմարտադրողներէն մէկուն՝ Արտաւազ դ Փելէշեանի հեղինակած բազմաթիւ գործերէն ցուցադրել վերոյիշեալ երկու ֆիլմերը: Հայաստանի Ազգ. Շարժանկարի կեդրոնի տնօրէն Շուշանիկ Միրզախանեան, որ MoMA-ի կողմէ հրաւիրուած էր Հայաստանէն ներկայ գըտնուելու, թարգմանիչի մը օգնութեամբ ֆիլմի հրաւիրեալներուն ուղղեց իր խօսքը եւ շնորհակալութիւն յայտնեց իր եւ Հայաստանի Կրթութեան, Գիտութեան, Մշակոյթի եւ Մարզանքի Նախարարութեան անունով՝ Բեկ Նազարեանը Միացեալ Նահանգներու մէջ անելի լայն լսարանի ծանօթացնելու կարելիութեան համար: Տնօք, բացի Միրզախանեանի կարծ ներածականէն, վերոնշեալ երկու ֆիլմերուն մասին MoMA-ի հրաւիրեալներուն բացատրութիւն չտրուեցաւ, ոչ ալ ֆիլմերու անարտէն ետք հարց-պատասխանի առիթ ընծայուեցաւ անոնց, հակառակ անոր, որ երկու ֆիլմերն ալ եւ տեսողական, եւ ֆիլմարուեստի տեսակետէն գրաւիչ ըլլալով մէկտեղ արժանի էին սրահ ժամանած օտարագրի հրաւիրեալներուն ներկայացուելու իրենց պատմական եւ գաղափարական համաթեքստով:

Պատմողականութեան առումով, «Տունը Հրաբուխի Վրայ»-ն պատմական մեկտորամա (թատրերգ) մըն է, ուր կը հանդիպին պատմութիւնն ու աղէտը: Ֆիլմը կը վաւերագրէ քարիւղի գտարաններու մէջ աշխատող հայ եւ թաթար բանուորներուն կեանքն ու պայքարը եւ անոնց հայ գործատերերուն կողմէ ցուցաբերուած դաժան վերաբերմունքն ու բիրտ ճնշումները նախասովետական Պաքուի մէջ (ներկայիս՝ Ատրպէյճան): Համայնավարներու յեղափոխութեան նախօրէին, Պաքուն կը համարուէր Կայսերական Ռուսիոյ տարածք, որ կռուախնձորը դարձած էր օսմանեան թուրքերուն, թաթարներուն, հրեաներուն, գերմանացիներուն, բրիտանացիներուն, ամերիկացիներուն, ռուս պոլշեիկներուն եւ մենշեիկներուն, ինչպէս նաեւ հայ ընկերավարականներուն, տակաւին հաշուի չառած քարիւղի թուրք, իզրէայ եւ հայ ջոջերը, որոնք հետագային սովետներու կողմէ հալածուելով հեռացուեցան: 7-րդ դարու հայ փիլիսոփայ, մաթեմաթիկոս, աշխարհագրագետ, աստղագետ եւ քիմիագետ Անանիա Շիրակացի իր «Աշխարհացոյց» հանրածանօթ աշխատութեան մէջ Ալթի-Պաքուանը (Պաքու) ներառած է Փայտակարան Նահանգի (Պատմական Հայաստանի 15 նահանգներէն մէկը) 12 շրջաններէն մէկուն մէջ: Բրիտանացի գօրավար Լայոնէլ Տանսթերվիլի խօսքով՝ «Բոլորը լաւ գիտէին, թէ ան որ տիրէ Պաքուին, կը տիրէ Կասպից ծովուն»:

Ֆիլմին վերնագիրը կը վերաբերի արտահոսքին դիւրակեզ այն կազին, որ կը շրջէր քարիւղի հանքերուն ներքեւ: Հանքավայրերուն մօտակայքը պատասխանատու մարմիններ մերթ ընդ մերթ, դիտումնաւոր կերպով բնա-

Սկզբ՝ էջ 8

կարաններ կը կառուցէին իրենց բանուորներուն եւ անոնց ընտանիքներուն համար: Նկարահանուած մանրամասնութիւններու մէջ կ'երեւի, թէ ինչպէ՛ս փոխարինման ենթակայ այս բանուորները կ'աշխատէին օրական 12 ժամուան հերթափոխութեամբ, խիստ վտանգաւոր պայմաններու մէջ: Այդ ժամանակներու ռուս գրող Մաքսիմ Կորջի վկայած էր քարիւղի այդ դաշտերու տարածքին տիրող թշուառութեան եւ վտանգին մասին, երբ Պաքու այցելութենէն ետք գրած էր. «Քարիւղի դաշտերը իմ յիշողութեան մէջ դորշմուեցան որպէս դժոխքի օրինակելի պատկերներ»:

«Տունը Զրաբուխի Վրայ» ֆիլմի բեմադրիչն Է Զամօ Բեկ Նազարեան, հեղինակներն են՝ Բեկ Նազարեան եւ Պաւել Ֆոլեան, շարժանկարիչը՝ Ալեքսանտր Կալբերին, երաժշտութեան հեղինակը՝ անգլիացի երաժշտահան Ժիլիէթ Մերչլետ, գլխաւոր դերակատարները՝ Զրաչեայ Ներսիսեան, Տիգրան Աւագեան, Թաթիանա Մախմուրեան եւ այլք:

Այսօր անգամ, բնապահպանական վտանգներու եւ աւերներու մակարդակը քարիւղի այս հանքավայրերուն մէջ կը գտնուի բոլոր ժամանակներու ամենաբարձր աստիճանին վրայ, բայց եւ այնպէս համաշխարհային վերնախաւի ներկայացուցիչներ անպատասխանատու կերպով կը պարզեւտորեն համաշխարհային առումով կենսոլորտի մեծագոյն ապականիչը, սպառնական ոճով արտայայտուող պետութիւնը՝ հող բռնագրաւող եւ մարդու իրաւունքներ ոտնահարող Ատրպէյճանը՝ գայն COP29 խորհրդաժողովին հրաւիրելով: Ֆիլմին կառուցը, որ լեցուն է մաքիաւելլական դաւերով, կը ստեղծէ կուտակուող բանասարկումներու միջավայր մը, որ իր գագաթնակէտին կը հասնի ցնցիչ սաստկացումով եւ սահմանցուցիչ անարտով:

Դիտողական առումով, «Տունը Զրաբուխի Վրայ»-ն գերազանց, համարձակ եւ հմայիչ գեղարուեստական ֆիլմ մըն է, որ դիտողին յիշողութեան մէջ երկար կը մնայ: Այսօր՝ Նոյնիսկ ֆիլմի արտադրութենէն շուրջ 100 տարի ետք, դեմքերու, վայրերու եւ մեքենաներու մօտեն նկարուած պատկերները կը շարունակեն գրաւիչ մնալ: Զնարամտօրէն ստեղծուած պատկերները՝ փոխանցուած սեւ ու սպիտակով, ճարտարօրէն կը գործածուին՝ շուքի եւ լոյսի խաղերու օգտագործումով յայտնաբերելու տեսարաններուն ներդաշնակութիւնը: Արդիւնաբերական քարակոյճի գործիքներու եւ սեւ հողին մէջ խրուող իւրօր քարիւղահաններու կրկնուող շարժումները հաւասարապէս կը շարունակուին, թուլցնող եւ սարսափազդու: Բանուորներուն կենաց մահու կռիւի համագոր աշխատանքը սարսափելի եւ արտայայտիչ կերպով պատկերուած է: Ըստ վերականգնող Գալստեանի՝ ֆիլմի կարգ մը բեմանկարներ դիտումնաւոր ձեւով հրկիզուած են, որպէսզի դերասանները խուճապի մատուցեն, վազվզեն, իսկ պատկերը ճիշդ այդ պահուն նկարահանուի: Դիտելով «Տունը Զրաբուխի Վրայ» ֆիլմը վերջին հազարամեակին մէջ, կարելի է իրագրել դառնալ յետադիական շրջանի արտադրող բանուորներու եւ արհմիութիւններու աշխատելաճոճի այնպիսի պատկերներու, որոնք հետագային ողջ աշխարհին կողմէ առաւելաբար առընդունեցան սովետականութեան:

Գաղափարական առումով, ֆիլմը խորհրդային Միութեան ջատագովի մը երագանքն է: Բեկ Նազարեան կը կազմէ շարժանկարային յատակագիծ մը, ուր յատուկ պատկերով մը կը ջանայ ցոյց տալ, թէ ինչպէ՛ս ցեղային եւ դասակարգային բաժանումները բոլոր չարիքներու հիմքը կը կազմեն: Դժբախտաբար, պատմութիւնն ուսանողները շատ լաւ գիտեն, թէ ինչպէ՛ս տիրող կամ շահագործող խումբի մը, դասակարգի կամ ցեղի մը տապալումը յաճախ կը փոխարինուի ուրիշի մը երեւան գալով, ինչ որ եղաւ համայնավարական յեղափոխութեան օրերուն: Խորհրդային եղբայրութիւնը տիրող դարձնելու եւ գայն ցեղերու ազգային միասնութեամբ փոխարինելու համար ֆիլմին մէջ կը տեսնենք, թէ ճնշուած հայ եւ թաթար քարիւղագործներ ինչպէ՛ս կը ստիպուին շրջանցել իրենց ցեղային տարբերութիւնները եւ միաւորուիլ՝ յաղթահարելու իրենց չարամիտ հայ տիրակալներու ստրկացնող արարքները: Նոյնիսկ եթէ հայ բանուորներ խրովարար ըլլալու յանցանքով ամբաստանուած ըլլային, անոնք պատրաստ էին

ծառայելու իրենց շահագործող տերերուն, որպէս ստրուկներ, պարզապէս թաթար-ազերիներուն նման աշխատանքի առիթ չտալու համար: Պատկերին տողատակերը յստակ էին. դերասանները բոլորն ալ ուշագրաւ էին (ոչ միայն գործադուլի դիմելու իրենց միտումներուն համար) իրենց ընդգծուած ցեղային, ֆիզիքական յատկանիշներով, յաճախ անտաշ, կոպիտ կամ վայրենի տեսքով: Ֆիլմին լոյսի եւ մութի տեսողական փոխադրեցութիւնը յաճախ ստուեր կը նետէր դերասաններու դեմքերուն՝ անոնց տալով մութ երանգ, ինչ որ կը ծառայէր հայերը ապագայ Սովետական Միութեան մէջ որպէս խափշիկներ ներկայացնելու ընդհանրացած մտքին:

Յետաքրքրականը այն է, որ 20-րդ դարասկիզբի Պաքուի քարիւղային տնտեսական բարգաւաճման օրերուն թուրք եւ իրեայ քարիւղային անագ առեւտրականները աւելի շատ էին, քան հայերը: Այդուհանդերձ, Բեկ Նազարեան Նախընտրեց «Տունը Զրաբուխի Վրայ» ֆիլմին չարագործները դարձնել քարիւղի հայ մեծ վաճառականներն ու անոնց գործընկերները: Պատմականօրէն, Սուհա Պոլուքփաշինի նման հեղինակներ կը վկայեն, որ իրականութեան մէջ Ռուսիոյ կայսերական եւ խորհրդային դեկավարութիւնն էր, որ լարուածութիւն եւ անվստահութիւն կը ստեղծէր հայերու եւ ազերի-

«Տունը Զրաբուխի Վրայ» ֆիլմին մէջ ներկայացուած քարիւղային ոլորտի հայ շահագործող շուքի մը դիմանկարը:

ներու միջեւ, որովհետեւ մտավախութիւն ուներ որ խորհրդային Միութեան ոչ-ռուս տարրերը ազգայնական շարժումներ ստեղծելով իրենց վերահսկողութենէն դուրս կու գան:

Անկայտ է, որ Բեկ Նազարեանի խորհրդային յանձնարարութիւններու շրջագիծէն դուրս կը մնար պարզել, որ Պաքուի մեծ ու աշխույժ հայկական համայնքը իրականութեան մէջ բաղկացած էր մտաւորականներէ, հմուտ մասնագետներէ եւ արհեստաւորներէ ու այդ օրերու «Զարաւային Կովկասի Փարիզը» համարուող Պաքուի կառուցներուն 90%-ը հայ ճարտարապետներու, ինչպէս՝ Յովհաննէս Զաքարեանի, Ֆրեյտուն Աղալեանի, Վարդան Սարգիսովի, Գաբրիէլ Տեր Միքայելովի եւ այլոց ձեռքին գործն էր:

(շար. 1)

Լուսին Գասպարեան լրագրող է, հրապարակագիր եւ քաղաքական ծաղրանկարիչ:

**Սնգլերէն թարգմանեց
Չարմիկ Պողիկեան**

«ԳԱՆՁԱՍԱՐ»

ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԹԻ ԱՆՁՆԱԿԱԶՍ

Խմբագիր՝ Չարմիկ Զիլվերշեյն-Պողիկեան
Սրբագրիչ՝ Նուշիկ Սողոյեան-Առաքելեան
Ձեւաւորող՝ Յովսէփ Զալոյեան
Գրաշար՝ Անի Թոփալեան-Սարուխան
Վրաբերէն լուրերու թարգմանիչ՝ Մարեն Պապեան-Աղայեկեան
Կայքէջի պատասխանատու՝ Աւօ Պօղոսեան
Լուրերու պատասխանատու՝ Լուսին Ապաճեան-Զիլվերշեյն
Հաշուապահ՝ Յովիկ Պարսումեան 0957 953 811

- Ծանուցողներէն եւ աշխատակիցներէն կը խնդրուի ծանուցումներն ու յօդուածները խմբագրատուն ուղարկել ամենէն ուշը երկուշաբթի օրերը:
- Նախընտրելի է յօդուածներն ու թղթակցութիւնները ուղարկել գրաշարու:
- Խմբագրատունն ուղարկուած նիւթերը, հրատարակուին կամ ոչ, չեն վերադարձուիր:
- Խմբագրութեան վերապահուած է ստացուած յօդուածներու հրատարակելու կամ չհրատարակելու որոշումը:
- Ձեր ծանուցումներն ու յայտարարութիւնները կարելի է հրապարակել «Գանձասար»-ի տպագիր տարբերակին եւ կայքէջին միջոցով, կապ հաստատելով թերթիս հաշուապահին հետ:

ԻՆՉ ԿՐՄԵՆ ԱՍՏՂԵՐԸ

-

Խոյ
Ձեր աշխատասիրութեան շնորհիլ յաջողութեան պիտի հասնիք: Նոր ծանօթութիւններ պիտի ունենաք մարդոց հետ, որոնց տաղանդն ու արժանիքները մեծ տպաւորութիւն պիտի ձգեն ձեր վրայ:
-

Ցուլ
Դուք անկեղծ ու բարի էք: Ամեն բան լաւապէս պիտի դասաւորէք եւ ցանկալի արդիւնքի հասնիք: Մի՛ մտահոգուիք:
-

Երկուորեակ
Յաջողութեան հասնելու համար պէտք է խոչընդոտները յաղթահարէք: Երախտագիտութեամբ մօտեցէ՛ք ձեր ընկերներուն եւ շնորհակալութիւն յայտնեցէ՛ք անոնց:
-

Խեցգետին
Նոր գաղափարներու իրագործումը մի՛ յետաձգէք: Յարգեցէ՛ք մարդոց հետաքրքրութիւններն ու կարծիքը: Մտերիմներու հետ յարաբերութիւնները բարելաւեցէ՛ք:
-

Առիծ
Պէտք է ձեր շուրջիներուն հետ գործնական յարաբերութիւններ մշակէք: Գրաւիչ էք: Շահաւետ գործեր պիտի կատարէք եւ գնահատուիք:
-

Կոյս
Շաբաթը յարմար է գումար վաստկելու եւ նպատակներ իրականացնելու: Ձեր գործերուն նկատմամբ լուրջ եւ պատասխանատու մօտեցում պէտք է ունենաք:
-

Կշիռք
Այս շաբաթ ձեր արժանիքները պիտի կարենաք ցուցաբերել՝ յաջող հարցազրոյցի մը ընթացքին: Ձեր ծրագիրները նախանձելի են:
-

Կարիճ
Ստիպուած պիտի ըլլաք ուրիշներուն գործերը դասաւորելու եւ դժուար պահերուն անոնց օգնելու: Ազատութիւնը յաջողութեան հասնելու նախապայմանն է:
-

Աղեղնաւոր
Բարդ շաբաթ մըն է: Բազմաթիւ խնդիրներ պիտի յառաջանան, բայց ձեր ընկերներուն աջակցութիւնը պիտի վայելէք:
-

Այծեղջիւր
Ձեր ծանրաբեռնութիւնը պիտի թեթեւնայ եւ բարեյաջող գործեր ունենաք: Մտերիմ ընկերոջմէ ուրախ լուր մը պիտի ստանաք:
-

Ջրհոս
Ձեր կատարած գործերուն հատուցումը պիտի ստանաք այս շաբաթ: Ձեր հարազատները լաւապէս պիտի հասկնան ու գնահատեն ձեզ:
-

Ձուկ
Հաճելի շաբաթ է: Ձեր սխալները ուղղելով նոր ծրագիրներ պիտի իրականացնէք: Բարեկամներու հանդէպ հոգատարութիւն ցուցաբերեցէ՛ք:

ՏԵՍՈՂՈՒԹԻՒՆԸ ԲԱՐԵԼԱՒՈՂ ՍՆՈՒՆԴ

«Որոշ ուտելիքներ կրնան օգտակար ըլլալ աչքերու առողջութեան համար», ըսած է սննդաբան Զերոլին Ուիլիամս:

Աչքերու համար շատ օգտակար է A կենսասնիւթը, որովհետեւ կը գործակցէ եղջերաթաղանթը եւ կը բարելաւէ տեսողութեան սրութիւնը: Օրկանիզ մին մէջ այս վիթամինին պակասը կրնայ յանգեցնել տեսողութեան «փիկմընթ ռոտոփսիկ սինթէզ»-ի հետ կապուած խնդիրներու, որուն հետեւանքով կը յառաջանայ մթութեան մէջ առարկաները յստակ տեսնելու անկարողութիւն, փոխանցած է Yahoo Life-ը:

Սննդաբանը տուած է ութ ուտելիքներու անուններ, որոնք հարուստ են աչքերու համար օգտակար «ռետինոլ»-ով (A կենսասնիւթ) եւ այլ նիւթերով:

Այս կենսասնիւթով հարուստ է նաեւ գետնախնձորը: Անկա կը պարունակէ «քարոթինոլիտ»-ներ, որոնք կը գործեն որպէս «հակաօքսիտանթ»-ներ:

Շոմիը, գանգուր կաղամբը եւ հաւկիթը նոյնպէս կը նպաստեն աչքերու առողջութեան բարելաւման: Այս ուտելիքները հարուստ են «լիութին»-ով եւ «գեակսանթին»-ով, որոնք կը պաշտպանեն ցանցաթաղանթը: Այս «փիկմընթ»-ները կը գործեն որպէս «հակաօքսիտանթ»-ներ, ինչպէս նաեւ՝ կը կլանեն կապոյտ լոյսի զգալի քանակութեամբ

ճառագայթներ՝ չարտօնելով, որ անոնք ներթափանցեն աչքին մէջ, որպէսզի լոյսէն յառաջացած ազատ «ռատիքալ»-ները չվնասեն բջիջները:

Սննդաբանը կը յանձնարարէ նաեւ սննդականոնին մէջ ներառել ոստրէներ, որոնք «զինք» կը պարունակեն:

«Չինքը անհրաժեշտ է օրկանիզ մին մէջ աւելի քան 300 «ֆերմէնթ»-ներու աշխուժացման համար, ան այլ «հակաօքսիտանթ»-ներու հետ միասին, ինչպէս՝ «սելէն»-ը, կը պաշտպանէ ցանցաթաղանթի սպիտակուցներու կառուցումը եւ կայունութիւնը եւ անոր բջիջները՝ կանխելով եւ դանդաղեցնելով տեսողութեան կորուստը», ըսած է մասնագետը:

Ամբողջ օրկանիզ մին, այդ շարքին՝ աչքերու բջիջներու առողջութեան համար անհրաժեշտ է նաեւ E կենսասնիւթը, որուն պակասը փոխհատուցելու եւ օրկանիզ մին մէջ այդ կենսասնիւթին բնական հաւասարակշռութիւնը պահելու համար մասնագետը կը յանձնարարէ օրական ափ մը սուշ ուտել:

Չոր աչքի համախտանիշ ունեցող մարդոց մասնագետը կը յանձնարարէ սննդականոնին մէջ աւելցնել իւրոտ եւ օմեկա-3-ով հարուստ ձուկ՝ իշխան, սարտին, սաղմոն եւ «մեքըրըլ»:

Մասնագետը կը յանձնարարէ սննդականոնին մէջ ներառել նաեւ C կենսասնիւթ պարունակող պտուղներ:

Աչքերու համար օգտակար ուտելիքներու ցանկին մէջ ընդգրկուած է նաեւ լուբիան եւ լուբիայի ընտանիքին պատկանող ուտելիքները եւ հատիկները:

ՊԱՅՔԻ ՈՒՏԵՍՆԵՐ-1-

ՍՓՐԻՆԿ ՌՈՆՍ

- Բաղադրութիւն**
- 1 մորի թերթիկներ
 - 2 հատ սոխ
 - 1/5 կաղամբ
 - 1 տուփ սունկ
 - 2 հատ կանաչ Պղպեղ
 - 2 հատ կարմիր Պղպեղ
 - 2 ստեպլին
 - Աղ, պղպեղ, սոյ սօս, բուսական ձեթ:

Պատրաստութիւն

Զերիչէ անցընել ստեպլինը, ապա սոխը, պղպեղներն ու կաղամբը մանր կտորներու վերածել: Տապակի մը մէջ բուսական յոտիլով թմբեցնել բոլոր բանջարեղէնը եւ սունկը՝ մէկ ամ մէկ աւելցնելով տապակին: Ապա աւելցնել 2 ապուրի դգալ սոյ սօսը, աղը (ըստ անհրաժեշտութեան) եւ փոշի պղպեղը: Զանի մը վայրկեան մարմանդ կրակին վրայ դարձնել խառնուրդը մինչեւ որ ընդհանուր գանգուածը փափուկնայ:

Ապա խմորները երկար շերտերու վերածել, մէջը տեղադրել միջուկէն եւ փաթթել ու տաք ձեթի մէջ տապակել, կամ փուռին մէջ բուսական իւրով ծեփուած ափսէի մը մէջ եփել՝ մինչեւ որ խմորը հաւասարապէս վարդագոյն դառնայ:

Բարի ախորժակ:

Մարզական

Ռաֆֆի Սիլահեան

ՏԵՂԱԿԱՆ

ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՆ

Կիրակի, 14 Յունուար 2024-ին Հայկաի ճատրակի Դաշնութիւնը կազմակերպեց Հայկաի ախոյեանութեան տարիքային մրցաշարքը, ուր ՀԱՇՄ-ի կազմէն իրենց մասնակցութիւնը բերին 32 մարզիկներ եւ կրցան տպաւորիչ արդիւնքներ արձանագրել:

Աղջկանց 18 տարեկան դասակարգի մրցումներուն ախոյեան հանդիսացաւ Սիւնիկա Մախխուլ, իսկ երրորդ՝ Շողեր Տեր Յովհաննէսեան: 16 տարեկան դասակարգի երրորդ հանդիսացաւ Մեղրի Մաթոսեան:

10 տարեկան դասակարգի առաջին (կրկ.) Մարիէլա Տէկիրմէնճեան, իսկ երրորդ՝ Էսթել Մախխուլ:

Տղոց 14 տարեկան դասակարգի մրցումներուն ախոյեան հանդիսացաւ Անրոսիկ Գոյունճեան, ինչպէս նաեւ՝ Արսէն Զինեան առաջին (կրկ.):

10 տարեկան դասակարգի առաջին՝ Նազարէթ Պաթոյլեան, իսկ երրորդ՝ Յարութ Մարգեան Բապպանի: 8 տարեկան դասակարգի երրորդ՝ Զարլզ Խուրի:

Սուրիոյ ֆուլթայի ախոյեանական մրցումներուն, Հայկաի Ահլին 2 - 1 արդիւնքով պարտութեան մատնեց դրացի Զուրիէն, իսկ աղիւսակի առաջին դիրքը գրաւող Տեր Զօրի Ֆըթուէն 1 - 0 արդիւնքով կրցաւ յաղթել Զըթիհին: Մրցումի աւարտին, Զըթիհի համակիրները դաշտ խուժեցին՝ յարձակելով իրաւարարին եւ մրցակից խումբի խաղացողներուն վրայ. ապա տեղի ունեցաւ վեճ մը, որուն միջամտեց դաշտէն ներս գտնուող ոստիկանութիւնը:

Սուրիոյ Ֆուլթայի Դաշնութիւնը Կիրակի օր արտակարգ նիստով պատժական տնօրինումներ սահմանեց Լաթաքիոյ Զըթիհի եւ Տեր Զօրի Ֆըթուէ խումբերուն: Պատիժները եղան նիւթական, իսկ Զըթիհի խումբէն երկու խաղացող հեռացուեցան մարզական կեանքէն:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

ԱՐՍԵՆ ՅԱՐՈՒԹԻՆԵԱՆ ԴԱՐՁԱՄ ԸՄԲԸԱՄԱՐՏԻ ԵՐՈՒՊԱՅԻ ԶԱՆՎԱԿԻ ԱՔՈՅԵԱՆ

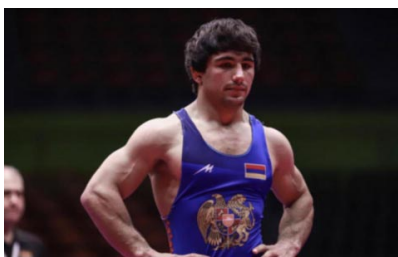
Հայաստանի ազատ ոճի ըմբշամարտի հաւաքականի անդամ Արսէն Յարութիւնեան դարձաւ Եւրոպայի առաջնութեան քառակի ախոյեան: Ռումանիոյ մայրաքաղաք Պուխարեստի մէջ ընթացող ազատ ոճի ըմբշամարտի Եւրոպայի առաջնութեան 57 քկ. ծանրութեան եզրափակիչին Արսէն Յարութիւնեան մրցակից ունեցաւ թուրք Մուհամետ Կարավուսը: Արսէնի մենամարտը տեւեց միայն 57 երկվայրկեան: Արսէն յաղթեց 10:0 արդիւնքով:

Արսէն Յարութիւնեան Եւրոպայի առաջնութեան ախոյեան դարձած է 2019, 2022 եւ 2023 թուականներուն:

ԱՐՄԱՆ ԱՆԴՐԵԱՍԵԱՆ՝ ԵՐՈՒՊԱՅԻ ԱՔՈՅԵԱՆ

Եւրոպայի ազատ ոճի ըմբշամարտի ախոյեանութեան եզրափակիչ փուլին, 70 քկ. Ծանրութիւն բարձրացնողներու պայքարին Հայաստանի ներկայացուցիչ Արման Անդրեասեան 7 - 3 արդիւնքով պարտութեան մատնեց վրացի ներկայացուցիչ Ակակի Կեմերտէիձէն: Անդրեասեան հռչակուեցաւ ազատ ոճի ըմբշամարտի Եւրոպայի ախոյեան: Ան իր մարզական կեանքին մէջ առաջին անգամ ըլլալով կը տիրանայ Եւրոպայի ախոյեանութեան:

ԽԱԶՐԱՌ (ՄԽ 476)

Պատրաստեց՝ Մարինա ԶիլԱբօշեան-Պօղիկեան

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1								■				
2		■								■		
3			■									■
4												
5		■										
6			■	■						■		
7	■			■	■							
8								■				
9			■									■
10		■										
11				■	■						■	■
12							■					

Հորիզոնական

- Եկեղեցւոյ նուիրուած յուշ՝ ուխտի մը առիթով: Ձի ուղղելու լար:
- Արաբ իշխան: Ռամկօրէն՝ այր: Հակառակ՝ փոքրացնող մասնիկ:
- Հակառակ՝ երկարբառ: Աշխարհի ամենաջրառատ գետը:
- Կրկնուած բաղաձայններ: Տրդատ Ա-ի յաջորդող Արշակունի թագաւոր:
- Անասունի մորթե շինուած պարկ: Համեմտ:
- Ցուցական դերանուն: Բեռնատար փոխադրամիջոց:
- 4600: Հակառակ՝ գրական ստեղծագործութիւն: Ռամկօրէն՝ այր:
- «Գայլի պէս քաջ» իմաստը ունեցող արական անուն: Ուժաթափ:
- Եական բայ: Հակառակ՝ երկինջիւն: Հայկական մականուններու վերջավանկը:
- Յակոբ Օշականի պատմուածքներու հատորը:
- Արական անուն: 7007:
- Ժամանակակից: Թիւր վարդապետութիւն:

Ուղղահայեաց

- Արցախի առաջին դպրոցին վայրը: Տաշուած մեծ փայտ:
- Առարկայ: Սիամանթոյի բուն անունը: Հակառակ՝ յոգնակերտ մասնիկ:
- Հակառակ՝ տառի մը հարեւանները: Ծաղկապ: Հնձուած չոր խոտ:
- Հայաստանի Շիրակի մարզին մէջ գտնուող գիւղ: Հակառակ՝ հարցական դերանուն:
- Արուեստական դէմք: Սակ:
- Մարմինը՝ մէջքէն վեր, առանց թեւերուն ու գլուխին:
- Ժողովրդային ասացուածքը կ'ըսէ. «..... չծեծող իր ծունկերը կը ծեծէ»:
- Բուրմունք: Հակառակ՝ 5300: Սարսափ:
- Մագ յարդարելու գործիք: Հակառակ՝ քնանալ:
- Ձայնաւոր տառեր: Առաջին կիւնը:
- Գետնափոր տեղ: Միջնադարեան հայ ժողովրդական սիրոյ երգեր:
- Երիվար: Անաւարտ:

ԽԱԶՐԱՌ (ՄԽ 475)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	ա	շ	խ	ա	տ	ն	դ			դ	ա	
2	պ	ա	խ	ա	ր	ա			պ	մ	ա	
3	ի			ա	ն				ա	ի	ա	
4	կ	ա	պ	ն	յ	տ	լ	ն	յ	ս		լ
5	ա	ր	տ	ա	ն	ց		ր	ա	յ	լ	
6	ր	տ		ր	լ	ր	ա	ր		ա		
7		ա	ր		մ	ն	ձ	ր	ե	լ		
8	ա	ր	ա	ն	ր		ն		ա	ր	ի	
9	լ	ա	ր	ա	ն				հ	ն	ա	ր
10	ե	մ	կ	ի	ն	ր		հ	ա			
11	ա	ա	ն	ծ	ն	վ	ա	հ	է	ն		
12	կ	ն	ր	ս		ր		տ	օ	ն		

ԼՈՒՐԵՐ

Երևուեցւոր 26/2	Երեբեցւոր 27/2	Չորեբեցւոր 28/2	Հինգեցւոր 29/2	Ուրբաթ 1/3	Շաբաթ 2/3	Կիրակի 3/3
8° 17°	5° 14°	5° 16°	6° 19°	10° 19°	8° 17°	9° 16°

ԱՐՏԱՔՄԱՆ ԿԻՐԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ ՍՈՒՐԲ ԵՒ ԱՆՄԱՀ ՊԱՏԱՐԱԳ

Հանդիսապետութեամբ՝ Բերիոյ Հայոց Թեմի Բարեչան Առաջնորդ Գերշ. Ս. Մակար Սրբ. Եպս. Ազգարեանի, Կիրակի, 18 Փետրուար 2024-ին, առաւօտեան ժամը 10:00-ին, Մեծ Պահեցողութեան Արտաքսման Կիրակիին առիթով Սուրբ Եւ Անմահ Պատարագ մատուցուեցաւ, Հալե-

Մեծ Պահեցողութիւնը հաստատեցին, որպէսզի ապաշխարութեան եւ գոջումի ճամբով անորադառնանք մեր սիսալ ընթացքին եւ վերադառնալով Տիրոջ, հաղորդուինք Անոր հետ եւ գինք մեր սրտերուն մէջ ապրեցնելով շարունակեցք մեր կեանքի ճանապարհորդութիւնը:

պի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ, ներկայութեամբ՝ Ճեգիրէի Առաջնորդական Փոխանորդ Հոգշ. Ս. Լեւոն Վրդ. Եղիայեանի, Առաջնորդի Օգնական Հոգշ. Ս. Մանուկ Վրդ. Պարիխանեանի եւ Հոգշ. Ս. Արմէն Աբղ. Գալաճեանի:

Ան պատուիրեց, որ Տիրոջ պարգեւած ազատ կամքը այնպէս օգտագործենք, որ իբրեւ քրիստոնեաներ ապաշխարութեան ընթացքով կատարեալ ըլլանք, այնպէս ինչպէս մեր երկնաւոր Հայրը կատարեալ է: Հայր սուրբը դիտել տուաւ, որ

Սուրբ Եւ Անմահ Պատարագ մատուցեց Արժ. Տ. Չարեհ Զինյ. Շաքարեան: Ս. Պատարագի եւ Արտաքսման Կիրակիին նուիրուած շարականներու երգեցողութիւնը կատարեց եկեղեցւոյ դպրաց դասը, դպրապետ բարշ. բժշկ. Սարգիս սրկ. Իսկէնեանի ղեկավարութեամբ:

Մեծ Պահեցողութեան շրջանը մեզի ընծայուած առիթ մըն է, որպէսզի մաքրենք մենք զմեզ, քրիստոսի սիրով նորոգենք մեր սրտերն ու հոգիները, սիրենք մեր եղբայրները եւ նորոգուած հոգիով նոր մարդ դառնանք, ձգտելով հասնելու կատարեալին:

Պատարագի ընթացքին, յաւուր պատշաճի քարոզեց Ճեգիրէի Առաջնորդական Փոխանորդ Հոգշ. Ս. Լեւոն Վրդ. Եղիայեան, բնաբան ունենալով օրուան ճաշու Աւետարանէն քաղուած հետեւեալ համարը. «Արդ, դուք կատարեալ եղէք, ինչպէս որ ձեր երկնաւոր Հայրը կատարեալ է» (Մտ 5.48):

Հայր սուրբը յայտնեց, թէ մեր սրբագան հայրապետներուն կարգաւորած օրէնքին համաձայն, Հայաստանեաց Առաքելական Ս. Եկեղեցին Մեծ Պահեցողութեան երկրորդ Կիրակիին կը յիշէ Արտաքսման դրուագը, որուն համաձայն մարդկութիւնը մեղքին պատճառով արտաքսուեցաւ դրախտէն եւ գըրկուեցաւ Աստուծոյ ներկայութենէն: Հետեւաբար, մեր հայրապետները

Հայր սուրբը ներկաները հրաւիրեց, որ առանց վիատելու աղօթեն կեանքի աղբիւրին՝ մեր Տիրոջ Յիսուս Զրիստոսին, հայցելով, որ մեզ մաքրէ, սրբէ եւ կատարեալ դարձնէ:

Աւարտին, Հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ՝ ննջեցեալներու հոգիներուն խաղաղութեան համար:

Մարինա ԶիլԱբօշեան-Պոլիկեան

ՃԵՄԱՐԱՆԻ «ԶԱՐԵՇԵԱՆ» ՍՐԱՇԷՆ ՆԵՐՍ ԳԻՐՔԵՐՈՒ ՅՈՒՅԱՆԱՆԳԷՍ

Ազգ. Քարէն Եփփէ Ճեմարալէն ներս աւանդական դարձած գիրքերու ցուցահանդէս վաճառքը այս տարի նուիրուած էր ամենայն հայոց բանաստեղծ Յովհաննէ Թումանեանի ծննդեան 155-ամեակին:

Բացման խօսքով Մարիա Փայասեան ներկայացուց Յովհաննէ Թումանեանի կեանքն ու գործը՝ դիտել տալով, որ Թումանեան եղած է ժողովրդական շատ սիրուած դէմք

Երկուշաբթի 19 Փետրուարին, ցուցահանդէսին բացումը կատարեցին Բերիոյ Հայոց Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Տեր Մակար Սրբ. Եպս. Ազգարեան, Ճեմարանի հնամակալութեան ատենապետն

մանեանի կեանքն ու գործը՝ դիտել տալով, որ Թումանեան եղած է ժողովրդական շատ սիրուած դէմք

ու ներկայացուցիչները, տնօրէնը, Շրջ. Միութեան Վարչութեան ներկայացուցիչներն ու կազմակերպիչ

ամբողջ Կովկասի մէջ, իրեն նման հայ մեծ մտաւորականներու հետ հիմնելով Վերնատունը ստեղծած է

յանձնախումբը: Ներկայ էին Նաեւ Ճեգիրէի Առաջնորդական Փոխա-

գրական միջավայր մը, որ իր ներդրումը ունեցած է օրուան մտաւորա-

նորդ Հոգշ. Տեր Լեւոն Վրդ. Եղիայեան, Առաջնորդի Օգնական Հոգշ. Տեր Մանուկ Վրդ. Պարիխանեան եւ Հոգշ. Տեր Արմէն Աբղ. Գալաճեան:

կանութեան մէկտեղման մէջ: Ապա դիտել տուաւ, որ Թումանեանի

Թղթակից
Շաբ.՝ 19 6